

Spis treści

Przedmowa	XI
Wykaz skrótów	XVII
Wykaz literatury	XXIII
Wykaz orzecznictwa	LV
Rozdział I. Czynność wyrokowania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	
§ 1. Wyrokowanie (orzekanie co do istoty) – pojęcie i rola	1
I. Uwagi wstępne	1
II. Wyrokowanie (orzekanie co do istoty) jako czynność sądu	2
III. Cel i przedmiot wyrokowania (orzekania co do istoty)	10
1. Uwagi wstępne	10
2. Cel wyrokowania w polskiej regulacji	12
3. Cel orzekania co do istoty w niemieckiej regulacji	16
4. Przedmiot wyrokowania w polskiej regulacji	19
5. Przedmiot orzekania co do istoty w niemieckiej regulacji .	24
A. Uwagi wstępne	24
B. Próba definicji przedmiotu sporu	26
C. Przedmiot sporu w skardze o uchylenie aktu administracyjnego	29
D. Przedmiot sporu w pozostałych rodzajach skarg	34
§ 2. Rodzaje orzeczeń rozstrzygających co do istoty sprawy	36
I. Uwagi wstępne	36
II. Wyroki polskich sądów administracyjnych	37
1. Struktura wyroku	37
2. Rodzaje wyroków	42
III. Orzeczenia niemieckich sądów administracyjnych	46
1. Struktura wyroku i innych orzeczeń co do istoty sprawy ...	46
2. Rodzaje wyroków	48
3. Decyzja sądowa i postanowienie rozstrzygające co do istoty	52
§ 3. Podsumowanie	55

Rozdział II. Zasady kształtujące instytucję wyrokowania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	57
§ 1. Zasady wyrokowania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	57
I. Uwagi wstępne	57
II. Pojęcie zasad wyrokowania i potrzeba ich wyróżniania	58
III. Klasyfikacja zasad wyrokowania	66
§ 2. Inne zasady postępowania wpływające na instytucję wyrokowania .	71
I. Uwagi wstępne	71
II. Zasady postępowania wpływające na instytucję wyrokowania	72
1. Zasada swobodnej oceny dowodów	72
2. Zasada prawdy materialnej	74
§ 3. Podsumowanie	75
Rozdział III. Modele orzekania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	77
§ 1. Uwagi wstępne	77
§ 2. Pojęcie modeli orzekania na tle nauki austriackiej, polskiej i niemieckiej	79
I. Uwagi wstępne	79
II. Charakterystyka modeli orzekania	80
1. Kwestie terminologiczne	80
2. Model kasacyjny i reformacyjny – główne założenia	84
3. Zastrzeżenia co do rozumienia modeli orzekania	88
4. Model reformacyjny a podział władzy	90
A. Zasada podziału władzy w ocenie austriackiej i niemieckiej nauki	90
B. Zasada podziału władzy w ocenie polskiej nauki	95
C. Elementy orzekania reformacyjnego w polskiej regulacji a zasada podziału władzy	106
§ 3. Podział uprawnień orzeczniczych na podstawie modeli orzekania ..	115
I. Uwagi wstępne	115
II. Pojęcie uprawnień orzeczniczych co do istoty sprawy sądowoadministracyjnej	116
III. Rodzaje uprawnień orzeczniczych co do istoty sprawy sądowoadministracyjnej	118
§ 4. Zakres uprawnień orzeczniczych polskiego sądu administracyjnego	125
I. Uwagi wstępne	125
II. Kształtowanie zakresu uprawnień orzeczniczych	126
III. Aktualny zakres uprawnień orzeczniczych polskiego sądu administracyjnego	130
1. Uwagi wstępne	130

2. Uprawnienia nierozstrzygające sprawy administracyjnej co do istoty	131
A. Uprawnienia kasacyjne i kasacyjno-subsydiarne	131
B. Uprawnienia deklaracyjne	139
C. Uprawnienia kondemnacyjne proste	142
3. Uprawnienia rozstrzygające sprawę administracyjną co do istoty	143
A. Uprawnienia kondemnacyjne złożone	143
B. Uprawnienia subsydiarne	147
4. Uprawnienia orzecznicze w stosunku do aktów prawa miejscowego	154
A. Uprawnienia kasacyjne	154
B. Uprawnienia deklaracyjne	156
C. Uprawnienia kondemnacyjne	156
D. Uprawnienie reformacyjne	157
5. Uprawnienia Naczelnego Sądu Administracyjnego	157
§ 5. Zakres uprawnień orzeczniczych niemieckiego sądu administracyjnego	162
I. Uwagi wstępne	162
II. Kształtowanie zakresu uprawnień orzeczniczych	163
III. Aktualny zakres uprawnień orzeczniczych sądu administracyjnego	167
1. Uwagi wstępne	167
2. Uprawnienia ogólne	168
A. Uprawnienia kasacyjne	168
B. Uprawnienia deklaracyjne	173
C. Uprawnienia kondemnacyjne proste	175
D. Uprawnienia kondemnacyjne złożone	176
E. Uprawnienia reformacyjne	179
F. Uprawnienia ustalające	181
G. Uprawnienia mieszane	182
3. Uprawnienia dotyczące kontroli norm	183
4. Uprawnienia sądów wyższych instancji	184
§ 6. Podsumowanie	186
Rozdział IV. Granice wyrokowania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	189
§ 1. Uwagi wstępne	189
§ 2. Zakres wyrokowania w polskich sądach administracyjnych	190
I. Zasada niezwiązania granicami skargi a zasada związania granicami sprawy	190
1. Uwagi wstępne	190

2. Zarzuty, wnioski i podstawa prawna zawarte w skardze	193
3. Granice skargi a granice sprawy	195
A. Sprawa administracyjna jako wyznacznik granic wyrokowania	195
B. Pojęcie „szerokości” i „głębokości” wyrokowania	200
C. Zakres „szerokości” wyrokowania	201
D. Zakres „głębokości” wyrokowania	206
4. „Intensywność” kontroli decyzji uznaniowych	221
II. Zasada związania NSA granicami skargi kasacyjnej	226
III. Zasada związania wykładnią NSA	236
IV. Zakaz <i>reformationis in peius</i>	241
1. Uwagi wstępne	241
2. Granice wyrokowania a zakres obowiązywania zakazu	244
§ 3. Zakres wyrokowania w niemieckich sądach administracyjnych	255
I. Zasada związania żądaniami zawartymi w skardze	255
1. Uwagi wstępne	255
2. Związanie żądaniami a granice rozpoznania	256
3. Wykładnia żądań zawartych w skardze	257
II. Problem „szerokości” i „głębokości” wyrokowania	261
III. „Intensywność” sądowej kontroli decyzji uznaniowych	267
IV. Brak zasady co do związania podstawami środków zaskarżenia	273
V. Zasada związania wykładnią sądów wyższych instancji	277
VI. Zakaz <i>reformationis in peius</i>	278
1. Uwagi wstępne	278
2. <i>Reformatio in peius</i> w postępowaniu wstępnym (przedsądowym)	279
3. Zakaz <i>reformationis in peius</i> w postępowaniu sądowym	282
§ 4. Podsumowanie	284
Rozdział V. Czas i podstawy wyrokowania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	287
§ 1. Czas wyrokowania (zasady temporalne)	287
I. Uwagi wstępne	287
II. Zasady temporalne wyrokowania w polskiej regulacji	288
1. Uwagi wstępne	288
2. Zasada wyrokowania według stanu obowiązującego w dacie podjęcia zaskarżonego aktu lub dokonania czynności	288
A. Wyjątki	292

3. Zasada wyrokowania o zaniechaniach administracji według stanu występującego w dacie zaskarżenia	298
A. Wyjątki	300
4. Zasada aktualności orzekania w zakresie stanu sprawy sądowoadministracyjnej	301
III. Różnorodność zasad w systemie niemieckim	303
1. Uwagi wstępne	303
2. W poszukiwaniu zasady	304
§ 2. Podstawy wyrokowania – zakres postępowania dowodowego	315
I. Uwagi wstępne	315
II. Zasada wyrokowania na podstawie akt sprawy w polskiej regulacji	316
1. Uwagi wstępne	316
2. Akta sprawy w postępowaniu sądowoadministracyjnym ...	316
A. Uzupełniający dowód z dokumentu	320
3. Naruszenie zasady	325
III. Zasada orzekania na podstawie materiału zebranego na rozprawie w niemieckiej regulacji	327
1. Uwagi wstępne	327
2. Postępowanie dowodowe	327
§ 3. Podsumowanie	330
Rozdział VI. Zasady proceduralne wyrokowania w postępowaniu sądowoadministracyjnym	333
§ 1. Skład orzekający	333
I. Zasada kolegialności	333
1. Uwagi wstępne	333
2. Skład orzekający w I instancji w polskiej regulacji	334
3. Skład orzekający w II instancji w polskiej regulacji	336
4. Skład orzekający w sądzie administracyjnym (<i>Verwaltungsgericht</i>) w niemieckiej regulacji	337
5. Skład orzekający w wyższym sądzie administracyjnym (<i>Oberverwaltungsgericht</i>) i w Federalnym Sądzie Administracyjnym (<i>Bundesverwaltungsgericht</i>)	340
II. Zasada udziału czynnika społecznego w niemieckiej regulacji	342
§ 2. Bezpośredniość orzekania	346
I. Uwagi wstępne	346
II. Zasada względnej bezpośredniości orzekania w polskiej regulacji	348
III. Zasada względnej bezpośredniości orzekania w niemieckiej regulacji	349
§ 3. Zasady dotyczące wydawania orzeczeń	350

Spis treści

I. Zasada orzekania o istocie sprawy w formie wyroku a zasada orzekania o skardze w formie wyroku	350
II. Moment i podstawa formalna wyrokowania	352
1. Zasada wyrokowania na podstawie rozprawy i po jej zamknięciu w polskiej regulacji	352
2. Zasada orzekania co do istoty na podstawie rozprawy i po jej zamknięciu w niemieckiej regulacji	354
III. Narada i głosowanie	356
1. Zasada tajności narady i głosowania w polskiej regulacji ...	356
2. Zasada tajności narady i głosowania w niemieckiej regulacji	357
IV. Uzasadnianie orzeczeń	360
1. Zasada uzasadniania z urzędu wyroku uwzględniającego skargę w polskiej regulacji	360
2. Zasada uzasadniania z urzędu każdego wyroku w niemieckiej regulacji	364
§ 4. Zasady dotyczące ogłaszania i doręczania wyroków	367
I. Ogłaszanie wyroków	367
1. Zasada ogłaszania wyroków w polskiej regulacji	367
2. Zasada ogłaszania wyroków w niemieckiej regulacji	369
II. Doręczanie odpisów wyroków	373
1. Zasada doręczenia odpisu wyroku w przypadku sporządzania uzasadnienia z urzędu w polskiej regulacji ...	373
2. Zasada doręczenia odpisu każdego wyroku w niemieckiej regulacji	374
§ 5. Zasady dotyczące rektyfikacji orzeczeń	375
I. Zasada dopuszczalności sprostowania, uzupełnienia lub wykładni wyroku w polskiej regulacji	375
II. Zasada dopuszczalności sprostowania i uzupełnienia wyroku w niemieckiej regulacji	380
§ 6. Podsumowanie	384
Zakończenie	387
Indeks rzeczowy	393